

PRIRUČNIK ZA PREPOZNAVANJE
NAJČEŠĆIH VRSTA ILI SKUPINA
DIVLJIH STROGO ZAŠTIĆENIH
ŽIVOTINJA S PODRUČJA
REPUBLIKE HRVATSKE KOJE SE
ZBRINJAVAJU U OPORAVILIŠTU
ZOOLOŠKOG VRTA U OSIJEKU
S CILJEM PODIZANJA JAVNE
SVIJESTI

**Prepoznavanje vrsta ili skupina divljih strogo
zaštićenih životinja koje se zbrinjavaju u
oporavilištu Zoološkog vrta u Osijeku**

PRIRUČNIK ZA PREPOZNAVANJE NAJČEŠĆIH VRSTA ILI SKUPINA DIVLJIH STROGO ZAŠTIĆENIH ŽIVOTINJA S PODRUČJA REPUBLIKE HRVATSKE KOJE SE ZBRINJAVAJU U OPORAVILIŠTU ZOOLOŠKOG VRTA U OSIJEKU S CILJEM PODIZANJA JAVNE SVIJEŠTI:

„Prepoznavanje vrsta ili skupina divljih strogo zaštićenih životinja koje se zbrinjavaju u oporavilištu Zoološkog vrta u Osijeku“, JN-155/21

HANDBOOK FOR THE IDENTIFICATION OF THE MOST COMMON SPECIES OR GROUPS OF WILD STRICTLY PROTECTED ANIMALS FROM THE TERRITORY OF THE REPUBLIC OF CROATIA THAT ARE CARED FOR IN THE CONVALESCENT HOME OF THE OSIJEK ZOO FOR THE PURPOSE OF RAISING PUBLIC AWARENESS:

“Identification of species or groups of wild strictly protected animals that are taken care of in the convalescent home of the Osijek Zoo“, JN-155/21

Autori:

MR. SC. IVANA VRUČINA, STRUČNI SAVJETNIK, DOC. DR. SC. GORAN VIGNJEVIĆ

Izvori fotografija:

<https://www.pexels.com/> • <https://commons.wikimedia.org/> • <https://www.haop.hr>
<https://pixabay.com/> • <https://www.eunis.eea.europa.eu> • <https://www.grafimx.com>

Grafičko oblikovanje, prijelom i dizajn naslovnice:

Intonacija j.d.o.o., Ujevićeva 12, 10 000 Zagreb, www.intonacija.hr

ISBN: 978-953-58227-1-4

Umnožavanje ove publikacije ili njezinih dijelova u bilo kojem obliku kao ni njezina distribucija nisu dopušteni bez prethodnoga pismenog odobrenja izdavača i vlasnika autorskih prava.

Projekt:

Unapređenje postojećih i uspostava novih kapaciteta za smještaj i brigu o jedinkama životinja koje se zbrinjavaju u oporavilištu Unikom d.o.o. – Radna jedinica Zoološki vrt Osijek

Naručitelj:

UNIKOM d.o.o. za komunalno gospodarstvo, Osijek

Izvršitelj:

Odjel za biologiju, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Osijek, 2022.

Sadržaj priručnika isključiva je odgovornost tvrtke Unikom d.o.o.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Kohezijskog fonda

▶ 1. UVOD

Priručnik je namijenjen široj populaciji, odnosno svim osobama koje žele pomoći unesrećenim životinjama. Priručnik se može rabiti u svrhu promatranja najčešćih vrsta ili skupina divljih strogo zaštićenih životinja koje se mogu vidjeti na području Hrvatske, a koje se zbrinjavaju u Zoološkom vrtu u Osijeku. Skupine životinja koje se mogu zbrinuti ili se zbrinjavaju u spomenutom oporavilištu jesu sisavci

(*Mammalia*) iz reda zvijeri (*Carnivora*) te ptice (*Aves*) iz redova jastrebovke (*Accipitriformes*), sokolovke (*Falconiformes*) sovovke (*Strigiformes*) i rodarice (*Ciconiiformes*) koje su uvrštene na popis ugroženih i rijetkih vrsta strogo zaštićenih životinja u Republici Hrvatskoj, a koje su ujedno i prioritetne za zbrinjavanje. Priručnik omogućava prepoznavanje najčešćih vrsta na osnovu opisa i fotografije.

▶ 2. RAZLOZI UGROŽENOSTI I ZAŠTITA DIVLJIH ŽIVOTINJA

Na početku je važno spomenuti kako svim divljim vrstama u Hrvatskoj nije (i vjerojatno nikada neće biti) procijenjena ugroženost. Prioritet u procjeni ugroženosti imaju one vrste ili skupine koje su ili najosjetljivije na promjene njihovih staništa ili su općenito dobri pokazatelji promjena u staništima. U Republici Hrvatskoj procjena rizika od izumiranja, odnosno procjena ugroženosti provodi se sukladno pravilima i kriterijima za procjenu ugroženosti divljih vrsta i staništa Međunarodne unije za očuvanje prirode (IUCN) koja je svjetski autoritet za procjenu ugroženosti živoga svijeta te za njegovo očuvanje.

Ugroženim vrstama smatramo one biljne i životinjske vrste kojima prijeti izumiranje. Promatrajući razloge ugroženosti pa i nestanka regionalno izumrlih vrsta (RE), najčešće se

ističe gubitak i degradacija staništa, onečišćenje, klimatske promjene i unos invazivnih stranih vrsta. U slučaju ugroženih vrsta sisavaca, osim navedenih, razlozi su i prekomjeran lov (dabar, ris, vidrica, divokoza), zatim krivolov (morska medvjedica, divokoza), pojava intenzivne poljoprivrede s mehanizacijom bez dovoljno rubnih područja za očuvanje faune (tekunica, sljepaš) te turističko uređivanje špilja koje su imale znatnu faunu šišmiša, kao i kanaliziranje vodotoka (vidrica). U slučaju ugroženih vrsta ptica koje obitavaju na svim staništima u Hrvatskoj najbolji odraz njihove ugroženosti jest ugroženost staništa (vlažna, travnjačka, poljoprivredna, šumska). Najveći dio ugroženih vrsta, njih čak 55 %, čine ptice koje obitavaju na vlažnim staništima. Travnjačka i druga poljoprivredna staništa važna su za oko 36 % vrsta, a šumska staništa za oko 18 % ugroženih vrsta ptica u Hrvatskoj.

▶ 3. ŠTO JE OPORAVILIŠTE?

Oporavilište je prostor u kojem privremeno ili trajno borave jedinke strogo zaštićenih zavičajnih vrsta životinja koje su nađene u prirodi iscrpljene, bolesne, ozlijeđene, ranjene ili otrovane sa svrhom liječenja i oporavka radi povratka u prirodu ili sa svrhom repopulacije i/ili reintrodukcije. Isto tako, u oporavilištu privremeno borave i zaplijenjene ili oduzete strogo zaštićene životinje, kao i životinje divljih

vrsta zaplijenjene sukladno posebnom propisu koji regulira prekogranični promet i trgovinu divljim vrstama, odnosno preuzete temeljem posebnog propisa kojim se uređuje sprječavanje unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanje njima, a koje je ovlastilo Ministarstvo sukladno članku 67. stavka 4. Zakona o zaštiti prirode.

▶ 4. VAŽNOST OPORAVILIŠTA ZA JEDINKE STROGO ZAŠTIĆENIH DIVLJIH ŽIVOTINJA IZ PRIRODE RH

Postojanje registriranih institucija za zbrinjavanje i oporavak strogo zaštićenih divljih životinja na cijelom području RH od neizmjerne je važnosti za životinje jer one konačno dobivaju mogućnost brige, oporavka, liječenja i dvadesetčetverosatne zaštite. Takve institucije posvećene su skrbi i rehabilitaciji kako bolesnih i ozlijeđenih divljih životinja tako i napuštenih životinja (tzv. siročadi). Zakon RH također propisuje i pravilnik na koji način institucije, tj. oporavilišta trebaju funkcionirati, koje uvjete moraju ispunjavati te koje poslove i u kojem opsegu trebaju ostvariti (od razine skrbi o životinjama, slijeda postupanja sa životinjama i sl.). U Zoološkom vrtu u Osijeku namjenski izgrađeni specijalizirani objekti zadovoljit će sve

potrebe za oporavak divljih životinja (suvremena karantena, veterinarska ambulanta i sl.).

Predanost veterinara u liječenju mnogih različitih vrsta divljih životinja osiguravaju ozbiljno ozlijeđenim jedinkama najveću mogućnost oporavka. Nakon što su oporavljene, jedinke koje su na skrbi uvijek se vraćaju u divljinu. Odrasle jedinke bit će puštene tamo gdje su i pronađene, odnosno na poznati teritorij. U konačnici, primarni cilj oporavilišta jest spasiti životinje od sigurne smrti te ih vratiti u njihovo prirodno stanište, tj. omogućiti im drugu priliku za život.

5. SISAVCI (*Mammalia*) IZ REDA ZVIJERI (*Carnivora*)

Zvijeri (*Carnivora*) kopneni su sisavci vrlo slični po načinu života, načinu prehrane i građi zubala. U hrvatskoj fauni zabilježeno je 15 vrsta zvijeri: vidra – *Lutra lutra*, jazavac – *Meles meles*, kuna bjelica – *Martes foina*, kuna zlatica – *Martes martes*, zerdav – *Mustela erminea*, lasica – *Mustela nivalis*, tvor – *Mustela putorius*, čagalj – *Canis aureus*, sivi vuk – *Canis lupus*, lisica – *Vulpes vulpes*, divlja mačka – *Felis silvestris*, ris – *Lynx lynx*, smeđi medvjed – *Ursus arctos*, kunopas – *Nyctereutes procyonoides*, mali indijski mungos – *Herpestes auropunctatus*. Tijekom prošlosti su u Republici Hrvatskoj živjele još neke vrste sisavaca iz reda zvijeri koje su u međuvremenu izumrle. To su europska vidrica – *Mustela lutreola* i *Monachus monachus* – sredozemna medvjedica koje su regionalno izumrle vrste no još uvijek prisutne na popisu strogo zaštićenih vrsta u RH. Od navedenih vrsta samo ih je sedam zakonom strogo zaštićeno u Republici Hrvatskoj i to su od velikih zvijeri vuk, ris i smeđi medvjed, a od sitnih zvijeri divlja mačka, vidra, sredozemna medvjedica i europska vidrica.

5.1. SIVI VUK (*Canis lupus Linnaeus, 1758.*)

U Hrvatskoj je vuk strogo zaštićena vrsta kojom se upravlja temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN80/13, 15/18, 14/19, 127/19) i Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16).

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: NT – vrsta blizu ugroženosti

CITES popis: Dodatak II i I

Izgled: Boja je vučjeg krzna uvijek siva. Leđa i rep tamnosive su boje, dok su trbuh i noge svijetlosivi. Obojenost krzna ovisi o udjelu crnih, sivih i smeđih pokrovnih dlaka. Prosječna visina odraslog vuka iznosi oko 70 cm, a težina oko 31 kg. Grudni je koš uzak. Ima pet prstiju na prednjim nogama i četiri prsta na stražnjim. Noge su mu duže nego u drugih pripadnika porodice pasa.

Zanimljivosti: Sva su mu osjetila odlično razvijena, naročito njuh i sluh. Glasaju se zavijanjem koje se čuje na udaljenosti od 10 kilometara. Imaju mogućnost brzoga i dugotrajnog trčanja, a hodaju bešumno, na vršcima šapa. Društvene su životinje koje žive u čoporu od 8 do 20 jedinki. Mužjak i ženka cijeli život ostaju zajedno. Zajednicu čine predvodnik (najveći i najstariji vuk) te ostali mužjaci, dominantne ženke, ostale ženke i mladunčad.

Rasprostranjenost: U Hrvatskoj je vuk rasprostranjen u gorskom dijelu (Gorski kotar i Lika), na Kordunu i Banovini te u sjevernoj i središnjoj Dalmaciji. Rjeđe se pojavljuje na Žumberku, a samo iznimno i u Slavoniji.

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

Slika 1. Sivi vuk (izvor: pixabay.com)

5.2. EUROAZIJSKI RIS (*Lynx lynx Linnaeus, 1758.*)

U Hrvatskoj je ris strogo zaštićena vrsta kojom se upravlja temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN80/13, 15/18, 14/19, 127/19) i Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16).

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: CR – kritično ugrožena vrsta

CITES popis: Dodatak II A

Izgled: Tijelo im je prekriveno gustim krznom svijetlosmeđe do crvenkaste boje. Krzno je tamnije nijanse po hrptu i bokovima, a na trbuhu je i na unutarnjoj strani nogu bijelo. Na krznu se nalaze pjege po kojima je svaka jedinka drugačija. Imaju šiljaste uši na čijim se vrhovima nalaze čuperci crnih dlaka. Na prednjim nogama imaju pet, a na stražnjim nogama četiri prsta s pandžama. Šape su im velike. Pandže se nikada ne vide u otisku šape. Težina je odraslih jedinki od 15 do 30 kg. Stražnje su noge duže od prednjih. Rep im je kratak te na vrhu prekriven crnom dlakom.

Zanimljivosti: Ris je teritorijalna vrsta koja živi povučeno i aktivna je pretežno noću. Može skočiti i do dva metra u vis kako bi uhvatila pticu u letu. Ima dobar vid, njuh te izrazito dobar sluh s vrlo širokim rasponom frekvencija. Te životinje love tipično kao sve mačke, a hrana su im srne, jeleni lopatari, mufloni te sivi puhovi.

Rasprostranjenost: Nastanjuje šumska područja (gorsko područje – crnogorske i bukove šume, primorske šume).

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

Slika 2. Šumski ili euroazijski ris (izvor: pixabay.com)

5.3. SMEĐI MEDVJED (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758.)

U Hrvatskoj je smeđi medvjed strogo zaštićena životinja temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) i Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16) te je vrsta kojom se gospodari sukladno Zakonu o lovstvu (NN 98/18, 32/19, 32/20), odnosno sukladno Planu gospodarenja u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede.

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: NT – vrlo blizu ugroženosti

CITES popis: Dodatak II A

Izgled: Krzno im je smeđe boje, dugačko i jednobočno. Glava im je okrugla s izduženom njuškom. Oči su male, a uške okruglaste i uspravne. Udovi su kratki i snažni. Na nogama imaju po pet prstiju s kandžama koje se ne mogu uvući. Hodaju na tabanima koji su uglavnom dlakavi. Tragovi su im prepoznatljivi. Ženke teže oko 210 kg, a mužjaci i do 300 kg. Rep je malen, skoro nevidljiv.

Zanimljivosti: Najveća je divlja životinja na hrvatskom tlu. Te su životinje samotnjaci aktivni u sumrak i noću. Nisu teritorijalni. Dobri su penjači i izvrsni plivači. Medvjedi imaju odličan sluh i njuh, ali relativno slab osjet vida. Tijekom razdoblja hibernacije ženka koti mlade i doji ih visoko nutritivnim mlijekom. Medvjedi miruju od 3 do 7 mjeseci u brlogu što se naziva zimskim snom ili hibernacijom. Kada se usprave na zadnje noge, mogu biti visoki do 380 centimetara. Hrana su im jagode, trava, kukci, riba, strvina, mali sisavci i jeleni. Meso jedu kad god im je dostupno. Međutim, biljna hrana poput voća i drugih dijelova biljaka više prevladava. Glasaju se režanjem i predenjem. Tijekom kasnog ljeta i jeseni skupljaju zalihu potkožne masti kako bi lakše proveli zimski san.

Rasprostranjenost: U Hrvatskoj glavnina mu je areala gorsko područje.

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

Slika 3. Smeđi medvjed (izvor: pixabay.com)

5.4. VIDRA (*Lutra lutra* Linnaeus, 1758.)

U Hrvatskoj je vidra strogo zaštićena vrsta kojom se upravlja temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN80/13, 15/18, 14/19, 127/19) i Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16).

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): NT – vrlo blizu ugroženosti

Regionalna kategorija ugroženosti: DD – nedovoljno podataka

CITES popis: Dodatak I

Izgled: Imaju dugo i vitko tijelo te kratke udove. Na kraju udova oštre su kandže. Mišićavo tijelo prekriveno je dvoslojnim krznom koje je smeđe boje s leđne strane i krem boje s trbušne strane. Gornje je krzno duga zaštitna dlaka koja ih održava suhima dok plivaju u vodi, ali i zadržava sloj zraka dajući im toplinu. Imaju odlično razvijena osjetila vida, sluha i njuha, a u lovu im pomažu i osjetilne dlake – brkovi. Među prstima im se nalaze plivaće kožice. Rep im je dug i snažan dužine oko 40 – 50 cm. Uši su slabo razvijene, dok je njuška široka.

Zanimljivosti: Nalazimo ih u svim vodenim sredinama: rijeke, jezera, močvare, ribnjaci, uz obale mora. Česte su u nizinama. Vidra je mesožder koji se hrani vodozemcima, rakovima, ribom, sitnim sisavcima i pticama. Plaha je i zaigrana životinja koja živi samotnjački. Najčešće lovi noću. Najbolji je plivač od svih kopnenih zvijeri.

Rasprostranjenost: Široko su rasprostranjene u vodenim staništima kontinentalnoga i gorskog dijela. Zabilježene su i u mediteranskom dijelu Hrvatske, dok u Istri nisu zabilježene.

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

Slika 4. Vidra (izvor: pixabay.com)

5.5. EUROPSKA VIDRICA (*Mustela lutreola* Linnaeus, 1758.)

U Hrvatskoj je europska vidrica strogo zaštićena vrsta Pravilnikom o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16).

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): EN – ugrožena vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: RE – regionalno izumrla vrsta

CITES popis: Dodatak I

Izgled: Krzno joj je tamnosmeđe do crne boje. Oko usana vidljiv je uski bijeli rub. Ima dugo tijelo, kratke noge i relativno kratak rep. Duljina je tijela 35 – 40 cm, masa oko 500 – 800 grama. Zaštitne dlake i poddlake tamno su crvenkasto-smeđe boje.

Zanimljivosti: Europska vidrica vrsta je iz porodice kuna (nerc). Brojnost joj opada zbog prekomjerna lova zbog krzna. Mesožder je i hrani se malim glodavcima, pticama, ribama, rakovima. Vrlo je brza i okretna životinja koja živi uz vodu. Nastanjuje područja uz male šumske potoke koji se tijekom zime ne smrzavaju, a rijetko se može pronaći uz velike rijeke ili obale jezera.

Rasprostranjenost: VAŽNO! Trenutno je europska vidrica na području Hrvatske izumrla vrsta, no postoji mogućnost ponovnog naseljavanja.

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

Slika 5. Europska vidrica (izvor: commons.wikimedia.org)

5.6. DIVLJA MAČKA (*Felis silvestris* Schreber, 1775.)

U Hrvatskoj je divlja mačka strogo zaštićena vrsta Pravilnikom o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16).

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: DD – nedovoljno podataka

CITES popis: Dodatak II

Izgled: Divlja mačka krupnija je i snažnija od domaće mačke te je za oko jednu trećinu veća. Ima duže noge i širu glavu te gust rep sa zaobljenim crnim vrhom koji je kraći nego kod domaće mačke. Rep je lako prepoznatljiv i uočljiv po svojih osam crnih krugova. Uši su joj široko postavljene. Dlaka joj je sivo-smeđa, gusta i duga te prošarana tamnom linijom uzduž hrpta i poprečnim prugama po trbuhu i leđima.

Zanimljivosti: Noćna je životinja koja živi samotnjački. Hrani se glodavcima, puhovima, zečevima, nekim pticama te sitnijim kunama. Dan provodi u šupljem drvetu, pukotini stijene ili u gustim šikarama. Teritorijalno obilježavanje sastoji se od prskanja mokraće po drveću, raslinju i stijenama, odlaganja fekalija na uočljivim mjestima i ostavljanja tragova mirisa kroz žlijezde u šapama. Domaća i divlja mačka dvije su različite vrste.

Rasprostranjenost: Široko je rasprostranjena na gotovo svim staništima bez obzira na nadmorsku visinu. Ne nastanjuje jadranske otoke.

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

Slika 6. Divlja mačka (izvor: commons.wikimedia.org)

6. PTICE (*Aves*) IZ REDA JASTREBOVKE (*Accipitriformes*)

Jastrebovke su ptice grabljivice čija su značajna obilježja kukasti kljun i oštre kandže za hvatanje i ubijanje plijena. Riječ je o pticama iz reda *Accipitriformes* kojoj pripadaju orlovi, škanjci, eje, lunje, jastrebovi, kopci i supovi.

U hrvatskoj fauni zabilježeno je 30 vrsta jastrebovki od kojih je 24 zakonom strogo zaštićeno. To su: *Accipiter brevipes* – kratkoprsti kobac, *Accipiter gentilis* – jastreb, *Accipiter nisus* – kobac, *Aegypius monachus* – sup starješina, *Aquila chrysaetos* – suri orao, *Aquila clanga* – orao klokotaš, *Aquila fasciatus* – prugasti orao, *Aquila heliaca* – orao krstaš, *Aquila nipalensis* – stepski orao, *Aquila pomarina* – orao kliktaš, *Buteo buteo* – škanjac, *Buteo lagopus* – škanjac gaćuš, *Buteo rufinus* – riđi škanjac, *Circus gallicus* – zmijar, *Circus aeruginosus* – eja močvarica, *Circus cyaneus* – eja strnjarica, *Circus macrourus* – stepska eja, *Circus pygargus* – eja livadarka, *Gypaetus barbatus* – kostoberina, *Gyps fulvus* – bjeloglavi sup, *Haliaeetus albicilla* – štekavac, *Hieraaetus pennatus* – patuljasti orao, *Milvus migrans* – crna lunja, *Milvus milvus* – crvena lunja, *Neophron percnopterus* – crkavica, *Pandion haliaetus* – bukoč, *Pernis apivorus* – škanjac osaš.

6.1. JASTREB (*Accipiter gentilis* Linnaeus, 1758.)

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

CITES popis: Dodatak II

Izgled: Jastreb je najveća vrsta roda *Accipiter*. Ima kratka široka krila i dug rep. Pera na leđima i krilima s gornje strane te gornji dio glave plavo su sive boje, dok je donja strana tijela prekrivena sivim vodoravnim prugama. Rep mu je siv s trima ili četirima tamnim trakama. Perje je iznad oka bijelo te tvori prepoznatljivu prugu. Ima robusne kratke noge žute boje na kojima se nalaze oštre kandže.

Zanimljivosti: Mužjaci su težine između 630 i 1100 grama, prosječne duljine 55 cm i raspona krila od 98 do 104 centimetra. Ženke su nešto veće. Hrane se pticama (golubovi, tetrijebi, grlice, čvorci, vrane) te sisavcima. Oportunisti su kao i većina ptica grabljivica. Vrlo su brze i spretne ptice. Ponekad se mužjaci mogu zamijeniti s kopcem iako je kobac dosta manji.

Slika 7. Jastreb (izvor: pixabay.com)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

6.2. KOBAC (*Accipiter nisus* Linnaeus, 1758.)

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: DD – nedovoljno podataka

CITES popis: Dodatak II

Izgled: Kopci imaju malu glavu, kratka krila i dugo vitko tijelo. Rep im je dug i četvrtast. Mužjaci običnog kopca imaju tamna sivo-plava leđa, narančasto-crveni trbuh i vrat te narančaste oči. Veliki su između 24 i 34 cm s rasponom krila od 59 do 64 cm. Ženke imaju žute oči. Boja im je perja generalno smeđa s gornje strane, dok je s donje strane bijela. Ženke su velike između 34 i 41 cm, a raspon im krila doseže 67 – 80 cm. Noge su im duge s četirima prstima, trima naprijed i jednim otraga, na čijim se vrhovima nalaze jake kandže. Imaju kratak i kukast kljun.

Zanimljivosti: Hrane se manjim pticama (kos, jarebica, vrabac), miševima i šišmišima. Vide mnogo bolje od čovjeka. Svojim kandžama i kljunom životinje trgaju na sitne komade.

Slika 8. Kobac (izvor: pexels.com)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

6.3. ŠKANJAC (*Buteo buteo* Linnaeus, 1758.)

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

CITES popis: Dodatak II

Izgled: Perje mu je na leđima tamnosmeđe, dok je na trbuhu svijetlosmeđe. Obojenost mu je vrlo promjenjiva; od vrlo svijetle do tamne. Krila su mu velika, široka i zaobljena, a rep kratak i širok. Noge su jake i kratke s velikim kandžama. Škanjac ima kratak i širok vrat, a na glavi je crn kratak kljun koji je kukasto savijen od same baze. Pokljunica je žuta. Karakteristična svijetla pruga na donjem dijelu prsa oblikom može podsjećati na polumjesec što se najlakše uočava kod ptica dok sjede. Duljina se tijela kreće od 51 do 57 centimetara, a raspon mu je krila od 110 do 150 cm. Težine je do jednog kilograma. Ženke su veće od mužjaka.

Zanimljivosti: Uz vjetrušu škanjci su najrasprostranjenije i najbrojnije ptice grabljivice u Hrvatskoj. Hrane se malim sisavcima (miševi i voluharice), mladim fazanima, gušterima i većim beskralježnjacima. Teritorijalne su životinje. Glasaju se prodornim zvižducima (zvuk je sličan mijaukanju). Kada love, često se okomito zalijeću prema plijenu.

Slika 9. Škanjac (izvor: pixabay.com)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

6.4. ŠTEKAVAC (*Haliaeetus albicilla* Linnaeus, 1758.)

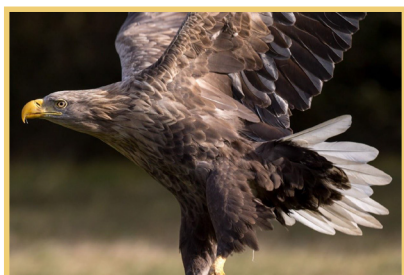
Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

CITES popis: Dodatak II i I

Izgled: Perje tih ptica u nijansama je smeđe boje, dok im je rep izrazito bijele boje po čemu je i dobio ime bjelorepan. On mu postaje bijel nakon pete godine kao znak spolne zrelosti. Imaju raspon krila do čak 2,5 m, a zbog tolike veličine spomenuti se rep doima malim. Krila su im široka i masivna s pojedinačnim perjem na vrhu. Težina im iznosi od 4 do 5 kilograma. Ženke su obično malo veće od mužjaka.

Zanimljivosti: Štekavac leti polagano mašući krilima, no kad uoči plijen, obrušava se velikom brzinom na njega. Jakim pandžama potom grabi i nosi plijen. Hrane se ribom, sisavcima i pticama. To su najveći orlovi u Europi. Teritorijalne su ptice.

Slika 10. Štekavac (izvor: commons.wikimedia.org)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

7. PTICE (*Aves*) IZ REDA SOKOLOVKE (*Falconiformes*)

Sokolovke su ptice grabljivice iz reda Falconiformes kojoj pripadaju sokolovi i vjetruše. To je skupina ptica s približno 220 vrsta koje su međusobno slične po oštrome kukastom kljunu, oštrim i dugim kandžama te po kružnom načinu letenja nad svojim lovnim područjem. Ženke su razvijenije i veće od mužjaka. Sokolovi su vrlo brzi letači te imaju duga i široka krila što im omogućuje lebdenje u zraku. Životni im je vijek dug, a stopa razmnožavanja niska.

Spolnu zrelost dostižu u dobi između jedne i triju godina. Spolni dimorfizam odražava se u veličini (ženke su veće od mužjaka). Opće je pravilo kod tih ptica da žive u dugotrajnim monogamnim zajednicama.

U hrvatskoj fauni zabilježeno je 10 vrsta sokolovki od kojih je svih 10 zakonom strogo zaštićeno: *Falco biarmicus* – krški sokol, *Falco cherrug* – stepski sokol, *Falco columbarius* – mali sokol, *Falco eleonora* – eleonorin sokol, *Falco naumanni* – bjelonokta vjetruša, *Falco peregrinus* – sivi sokol, *Falco subbuteo* – sokol lastavičar, *Falco tinnunculus* – vjetruša, *Falco vespertinus* – crvenonoga vjetruša.

7.1. VJETRUŠA (*Falco tinnunculus* Linnaeus, 1766.)

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

CITES popis: Dodatak II

Izgled: Perje im je uglavnom svijetlo, kestenjasto-smeđe s crnim mrljama na gornjoj strani i uskim crnim prugama s donje strane. Pokazuju seksualni dimorfizam boja; mužjak ima manje crnih mrlja i pruga, plavo-sivu glavu i rep, dok je kod ženki rep smeđ s crnim prugama. Vrh repa crn je s uskim bijelim rubom u obama spolovima. Ženka ima tamnija leđa. Sve obične vjetroše imaju istaknutu crnu malarnu prugu. Noge i uzak prsten oko oka svijetlo su žuti, dok su nokti na nogama, kljun i šarenica tamni. Imaju duga, uska i snažna krila, kao i prepoznatljiv dug i uzak rep. Obična vjetroša od glave do repa ima dužinu 32 – 39 cm s rasponom krila 65 – 82 cm. Ženke su primjetno veće. Odrasla ženka teži između 154 i 314 grama, a mužjak između 136 i 252 grama.

Zanimljivosti: Vjetroša je naš najmanji sokol koji vrlo brzo maše krilima i postiže zavidne brzine. Prepoznamo ih po karakterističnom lebdenju u zraku dok brzo maše krilima. Vjetroša lovi na tlu i hrani se miševima, voluharicama i ostalim glodavcima. Patrolira leteći iznad područja pogleda uperenog prema tlu. Najrasprostranjenija je ptica grabljivica u Europi.

Slika 11. Vjetroša mužjak (lijevo) i ženka (desno)
(izvor: commons.wikimedia.org)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

7.2. SIVI SOKOL (*Falco peregrinus* Tunstall, 1771.)

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

CITES popis: Dodatak II i I

Izgled: Perje odraslih jedinki na leđima i krilima odozgo plavkasto je sive boje s tamnijim rubovima. Vrhovi su krila crni. Donji dijelovi prekriveni su tankim trakama tamnosmeđe i crne boje. Glava im je prekrivena tamnim sivim perjem, a perje je ispod kljuna i na prsima bijelo. Krila su duga i šiljasta. Rep je prošaran na isti način, uzak je i na kraju zaobljen bijelom trakom te crnim vrhom. Kljun je žut kao i stopala, a vrh je kljuna crn kao i pandže. Duljina im tijela iznosi 34 – 58 cm, a raspon krila 74 – 120 cm.

Zanimljivosti: Mužjak i ženka imaju vrlo slične oznake i perje, ali ipak postoji spolni dimorfizam u veličini. Ženka je oko 30 % veća od mužjaka. U obrušavanju dostiže brzinu i do 350 km/h što je čini najbržom životinjom na svijetu.

Slika 12. Sivi sokol (izvor: pixabay.com)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

8. PTICE (*Aves*) IZ REDA SOVOVKE (*Strigiformes*)

Sovovke su noćne ptice grabljivice vrlo karakteristična izgleda. Imaju uspravan stav, binokularni vid, binauralni sluh te lete vrlo tiho. Zbijeno tijelo prekriveno je mekanim, gustim i rahlim perjem sive ili smeđe boje. Glava im je velika i okrugla s krupnim očima. Oči su izbuljene, nepokretne i smještene sprijeda, stoga glavu okreću za 270° što im povećava vidno polje. Nemaju uši, već imaju slušne otvore okomito izdužene te duge kao sama glava. Slušni otvori nisu smješteni simetrično; desni je otvor postavljen malo iza lijevoga otvora na glavi. Ta je karakteristika prisutna kod svih vrsta sovovki. Ulogu ušnih školjki imaju kratka tvrda pera koja su smještena ispred i iza slušnog otvora te im pomažu pri određivanju smjera zvuka. Zbog toga je lubanja šira u odnosu na druge ptice. Zvuk koji dolazi sa strane do jednog uha stiže djelić sekunde ranije nego do drugog. Kljun im je snažno svinut prema naprijed i ima vrlo oštre rubove. Krila su velika, zaobljena i povijena prema tijelu. Imaju vrlo oštre kandže. Hrane se uglavnom kukcima i malim glodavcima poput miševa, štakora i zečeva. Dlaku i kosti pojedenih životinja ne mogu probaviti te ih izbacuju kroz usta van – gvalice.

Sovovke su ptice iz reda Strigiformes u koji se ubraja oko 200 vrsta u svijetu. U hrvatskoj fauni zabilježeno je 10 vrsta sovovki od kojih je 9 zakonom strogo zaštićeno: *Aegolius funereus* – planinski ćuk, *Asio flammeus* – sova močvarica, *Asio otus* - mala ušara, *Athene noctua* – sivi ćuk, *Bubo bubo* – ušara, *Glaucidium passerinum* – mali ćuk, *Otus scops* – ćuk, *Strix aluco* – šumska sova, *Strix uralensi* – jastrebača, *Tyto alba* – kukuvija.

8.1. SOVA MOČVARICA (*Asio flammeus* Pontoppidan, 1763.)

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: CR – kritično ugrožena vrsta

CITES popis: Dodatak II

Izgled: Perje im je prošarano žuto-smeđe do smeđe boje s prugastim repom i krilima. Gornji je dio prsa značajno prošaran. Raspon krila kreće se od 85 do 110 cm. Ta je vrsta srednje veličine (duljine od 34 do 43 cm) i težine od 206 do 475 g. Ima velike oči, veliku glavu, kratak vrat i široka krila. Kljun joj je kratak, snažan, kukast i crn. Ženke su nešto veće od mužjaka. Prepoznaje se po žuto-narančastim očima i malenim „uškama“. „Uške“ su čuperci perja nalik na uši sisavaca. Ti ušni čuperci mogu biti vidljivi, ali i ne moraju.

Zanimljivosti: Sova močvarica glasa se kao da laje. Gnijezdi se na tlu u visokome ritskom raslinju u trsci uz močvare. Hrani se uglavnom glodavcima (voluharicama) i sitnim pticama. Društvena je pa se zimi okuplja u jata.

Slika 13. Sova močvarica (izvor: pixabay.com)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

8.2. MALA UŠARA (*Asio otus* Linnaeus, 1758.)

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

CITES popis: Dodatak II

Izgled: Srednje je velika sova duga oko 35 cm. Perje im je smeđe s tamnim uzdužnim pjegama. Na glavi imaju velika uzdignuta pera, tj. „uške“ po čemu je i dobila ime. Kljun im je crn, a oči narančasto-crvenkaste boje. Noge su im prekrivene paperjem. Raspon krila seže od 85 do 100 cm.

Zanimljivosti: Ne grade gnijezda, već preotimaju napravljena gnijezda drugim pticama. Hrane se manjim sisavcima, pticama i većim kukcima. Glasaju se dubokim hukom koji se ponavlja u razmacima od nekoliko sekundi. Ženke su malo veće od mužjaka. Najčešće se hrane sitnim glodavcima. Često ih pronalazimo u gradovima.

Slika 14. Mala ušara (izvor: pixabay.com)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

8.3. KUKUVIJA (*Tyto alba Scopoli, 1769.*)

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: NT – vrsta blizu ugroženosti

CITES popis: Dodatak II

Izgled: Kukuvijske imaju krupnu glavu i sroliko lice. Lice im je obično bjelkasto, a oči crne pa izgledaju kao da imaju masku. Kljun im je svijetao. To je srednje velika vrsta dužine oko 35 cm s dugim krilima i kratkim četvrtastim repom. Perje im je na leđnoj strani narančasto-sivo sa sivim točkama, a donja je strana bijela. Lijevo je uho malo iznad očiju, dok je desno uho nešto ispod. Orijentacija perja jednog uha razlikuje se za oko 15° od perja drugog uha. Perje koje se nalazi iznad kljuna pomalo podsjeća na nos. Kukuvijske imaju tipičan raspon krila od nekih 80 do 95 cm.

Zanimljivosti: Ta vrsta ne huče, već ispušta krik kao da vrišti.

Slika 15. Kukuvijska (izvor: pixabay.com)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

9. PTICE (*Aves*) IZ REDA RODARICE (*Ciconiiformes*)

Rodarice su dnevne ptice dugačka ravna kljuna, jako produljena vrata i vrlo dugih nogu prilagođenih kretanju u visokoj travi (među močvarnim biljkama) i u plitkoj vodi. Kljun im je znatno dulji od glave. Među prstima dugih nogu nemaju plivaće kožice. Obično žive uz vode i močvare. Hrane se ribom i drugim vodenim životinjama. Tome redu pripadaju rode, čaplje, batoglavke, ibisi i žličarke.

U hrvatskoj fauni zabilježeno je 13 vrsta rodarica od kojih je svih 13 zakonom strogo zaštićeno, a to su: *Ardea purpurea* – čaplja danguba, *Ardeola ralloides* – žuta čaplja, *Botaurus stellaris* – bukavac, *Bubulcus ibis* – čaplja govedarica, *Casmerodius albus* – velika bijela čaplja, *Egretta garzetta* – mala bijela čaplja, *Ixobrychus minutus* – čapljica voljak, *Nycticorax nycticorax* – gak, *Ciconia ciconia* – bijela roda, *Ciconia nigra* – crna roda, *Geronticus eremita* – ćelavi ibis, *Platalea leucorodia* – žličarka, *Plegadis falcinellus* – blistavi ibis.

9.1. MALA BIJELA ČAPLJA (*Egretta garzetta* Linnaeus, 1766.)

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

CITES popis: Dodatak III

Izgled: Ta je vrsta mala i potpuno prekrivena snježnobijelim perjem. Kljun joj je dugačak, tanak i taman, noge crne, a stopala žuta. Odrasla jedinka ima dva duga šiljasta i uska pera na tjemenu. Slično perje ima i na prsima, no malo šire. Odrasla čaplja duga je 55 – 65 cm s rasponom krila 88 – 106 cm i težine 350 – 550 g. Također, ima nekolicinu bijelih perjanica na donjem dijelu leđa. Vrat joj je zakrivljen.

Zanimljivosti: Živi u raznim močvarama, na jezerima, uz rijeke i na ušćima. Hrani se sitnom ribom, školjkama i rakovima. Gnijezdi se u kolonijama, često i s drugim močvarnim pticama.

Slika 16. Mala bijela čaplja (izvor: pixabay.com)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

9.2. BIJELA RODA (*Ciconia ciconia* Linnaeus, 1758.)

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

CITES popis: Dodatak I

Izgled: Bijela roda jedna je od najvećih ptica u Europi. Kada stoji, visine je između 95 i 110 cm, a raspon joj je krila od 183 do 217 cm. Ime je dobila po boji perja koje je generalno bijelo s crnim perima na donjem dijelu krila. Ima dug crven kljun dužine 14 – 19 cm i crvene noge.

Zanimljivosti: U potrazi za hranom bijela roda mirno korača po livadama i pašnjacima uspravna vrata te blago nagnuta naprijed. U letu su joj zamasi krila spori i pravilni. Za razliku od čaplji, rode lete s ispruženim vratom i nogama. Iz praćenja prstenovanih roda znamo da mogu doživjeti i do 39 godina. Hrane se malim sisavcima, žabama, velikim kukcima, gmazovima, ribom, a povremeno i jajima drugih ptica. Rode se glasa klepetanjem kljuna. Pri klepetanju izvija svoj dugački vrat unatrag.

Slika 17. Bijela roda (izvor: pixabay.com)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

9.3. ŽLIČARKA (*Platalea leucorodia* Linnaeus, 1758.)

Globalna kategorija ugroženosti (IUCN): LC – najmanje zabrinjavajuća vrsta

Regionalna kategorija ugroženosti: EN – ugrožena vrsta

CITES popis: Dodatak II

Izgled: Mužjaci i ženke vrlo su slični. Perje im je bijele boje, a noge su tamne. Kljun je crn sa žutim vrhom koji je proširen u obliku žlice po čemu su i dobile ime. Raspon je krila od 115 do 135 cm, a visine su i do jednog metra. Na bazi vrata imaju žutu mrlju. Za razliku od ostalih čaplji, žličarke lete s ispruženim vratovima.

Zanimljivosti: Dok se hrane, gaze po plitkim vodama zamahujući kljunom s jedne strane na drugu. Ponekad i trče za plijenom. Ta je vrsta najaktivnija tijekom jutra i večeri. Hrane se malim ribama, žabama, ličinkama kukaca, rakovima, a ponekad i vodenim biljkama.

Slika 18. Žličarka (izvor: pixabay.com)

Očitaj QR kod i
SAZNAJ VIŠE

Očitaj QR kod i
POSLUŠAJ

10. ZA ONE KOJI ŽELE ZNATI VIŠE

IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources) međunarodna je organizacija za očuvanje prirode i prirodnih bogatstava koja djeluje više od 70 godina. IUCN okuplja kako vladine tako i organizacije civilnog društva te trenutno broji 1.400 organizacija članica i oko 18.000 stručnjaka koji djeluju u više od 160 zemalja svijeta. Raznolikost i ogromna stručnost čine IUCN globalnim autoritetom. Misija i vizija te organizacije jest osiguravanje pravedne i ekološki održive uporabe prirodnih bogatstava što podrazumijeva uporabu prirodnih resursa na znanstvenim osnovama te zaštitu rijetkih i ugroženih vrsta i staništa u svrhu očuvanja cjelovitosti i raznolikosti prirode. IUCN izdaje časopis World Conservation. Organizacija je poznata po svome crvenom popisu ugroženih vrsta. Kategorije i kriteriji IUCN-ova crvenog popisa lako su i široko razumljivi za razvrstavanje vrsta koje su pod visokim rizikom od globalnog izumiranja. (<https://www.iucn.org/>).

IUCN-ov crveni popis dijeli vrste u devet kategorija:

- neprocijenjena vrsta (Not Evaluated, NE) – vrsta nije još procijenjena i svrstana u kategoriju
- nedostatak podataka (Data Deficient, DD) – nema dovoljno podataka da bi se mogao točno ocijeniti stupanj ugroženosti
- najmanje zabrinjavajuća vrsta (Least Concern, LC) – vrste koje se ne kvalificiraju kao ugrožene ili blizu ugroženosti
- vrsta blizu ugroženosti (Near Threatened, NT) – vrste za koje postoji visok rizik ugroženosti u bliskoj budućnosti
- osjetljiva vrsta (Vulnerable, VU) – vrste kod kojih

postoji rizik od izumiranja

- ugrožena vrsta (Endangered, EN) – vrste kod kojih postoji visok rizik od izumiranja
- kritično ugrožena vrsta (Critically Endangered, CR) – vrste kojima prijeti izravno izumiranje
- izumrla u divljini (Extinct in the Wild, EW) – vrste od kojih jedine poznate jedinke žive u zatočeništvu ili uzgoju
- izumrla vrsta (Extinct, EX) – vrsta više ne postoji

<https://www.iucnredlist.org/>

CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) međunarodni je sporazum među državnim vladama. Njegov je cilj osigurati da međunarodna trgovina primjercima divljih životinja i biljaka ne ugrozi opstanak vrsta (<https://cites.org/eng>). Više od 38.700 vrsta, uključujući otprilike 5.950 vrsta životinja i 32.800 vrsta biljaka, zaštićeno je CITES-om od prekomjerna iskorištavanja putem međunarodne trgovine i to prema tri CITES-ova dodatka. Vrste su grupirane u dodacima prema tome koliko su ugrožene međunarodnom trgovinom. Uključuju čitave skupine kao što su primati, kitovi (kitovi, dupini i pliskavice), morske kornjače, papige, koralji, kaktusi i orhideje. U nekim slučajevima navedena je samo podvrsta ili zemljopisno odvojena populacija vrste, npr. populacija samo jedne zemlje.

<https://cites.org/eng/disc/species.php>.

11. OPORAVILIŠTA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Nakon provedenoga javnog poziva 11. travnja 2017. godine Ministarstvo je Odlukom o odabiru oporavilišta za divlje životinje odabralo jedanaest zainteresiranih pravnih osoba koje su posjedovale sve uvjete i stručna znanja za obavljanje poslova oporavilišta. Navedena odluka Ministra na snazi je do 11. travnja 2022. godine, a njome su odabrani sljedeći subjekti za poslove oporavilišta:

1. Aquarium Pula d.o.o.

Verudela bb, HR-52100 Pula,
OIB: 00972615522

Aquarium Pula

Plavi svijet

2. AWAP – Udruga za zaštitu divljih životinja

Siget 6, HR-10000 Zagreb
OIB: 28856251627

Udruga AWAP

Sokolarski centar

3. Javna ustanova Nacionalni park Brijuni

Brionska 10, HR- 52212 Fažana
OIB: 79193158584

JU NP Brijuni

Unikom RJ Zoo

4. Javna ustanova „Priroda“

Grivica 4, HR-51000 Rijeka
OIB: 82785517509

JU Priroda

ZOO Zagreb

5. Morski obrazovni centar Pula

Negrijeva 10, HR-52100 Pula
OIB: 18794203855

6. Plavi svijet Institut za istraživanje i zaštitu mora,

Kaštel 24, HR-51551 Veli Lošinj
OIB: 25888957858

7. Udruga Sokolarski centar,

Škugori 47a, HR-22000 Šibenik
OIB: 15862016878

8. Udruga za zaštitu životinja Ruščica

Ruščičkih žrtava 51, HR-35208 Ruščica
OIB: 07574394691

9. Unikom d.o.o. za komunalno gospodarstvo - Radna jedinica zoološki vrt

Ružina 11a, HR-31000 Osijek
OIB: 07507345484

MOC Pula

Veterinarski fakultet

10. Ustanova Zoološki vrt grada Zagreba

Maksimirski perivoj bb, HR-10000 Zagreb
OIB: 69262261098

11. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Ulica Vjekoslava Heinzela 55, HR-10000 Zagreb
OIB: 36389528408

Kontakt podaci za više informacija:

Unikom d.o.o., za komunalno gospodarstvo

Ružina 11/a, 31 000 Osijek, Hrvatska

tel: 031/374-212

www.unikom.hr

www.oporaviliste-os.com

www.strukturnifondovi.hr